

UMMAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel M¼d¼rl¼đ¼

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	6
3. DIŞ TİCARET.....	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	14
5. TÜRKİYE ile TİCARET	16
EKLER:	19

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Umman Sultanlığı
Yüzölçümü	309.500 km ²
Nüfusu	5,09 milyon (2023-IMF)
Başkenti	Muskat
Eyaletleri	Ad Dakhiliyah, Al Batinah, Al Buraymi, Al Wusta, Ash Sharqiyah, Az Zahirah, Maskat, Musandam, (Dhofar)
Devlet Başkanı	Sultan Haitham bin Tariq bin Taimur Al Said
Yönetimi	Mutlak monorşi.
Dili	Arapça (Resmi dilin yanı sıra iş hayatında İngilizce çok yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.
Dini	İslam
Para Birimi	Umman Riyali

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: ABEDA, ACC, AFESD, AMF, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OAS (gözlemci), OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNIFIL, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Umman Sultanlığı, Arap Yarımadası'nın güneydoğu kıyısında yer almaktadır. Hürmüz Boğazı'ndan Yemen'e kadar uzanan kıyıların uzunluğu 1700 km'dir. Kuzeybatıda Birleşik Arap Emirlikleri, batıda Suudi Arabistan, güneybatıda ise Yemen ile sınır komşusudur. Güneyde ve doğuda Hint Okyanusu, kuzeydoğuda ise Basra Körfezi ile çevrilidir. Ülke ayrıca tamamı Birleşik Arap Emirlikleri ile çevrili bir toprağa da sahiptir.

Yüzölçümü 309 500 km² olan Umman'ın yer şekilleri ova, tepe ve dağlardan oluşmaktadır. Ovalar toplam alanın %3'üne yakın bir bölümünü, dağlık bölgeler %15'ini oluşturmaktadır. Geriye kalan %82 civarındaki arazi ise çöllerden oluşmaktadır. Al Hajr Dağları ile Al Qara Dağları ülkenin en yüksek dağlarıdır.

Siyasi ve İdari Yapı

Umman'ın ismini nasıl aldığı konusunda farklı yorumlar yapılmaktadır. Değişik kaynaklar Umman'ı Qahtani kabilesi ile ilişkilendirirken, diğerleri Arapça sıfat olarak kullanılan ve "yerleşik insanlar" anlamına gelen "aamen" kelimesini kullanmaktadırlar. Roma tarihinin ilk zamanlarında, Yalainous'un (MS 23–79 yıllarında) "Omana" ismini ilk olarak onaylayanlardan olduğu söylenmektedir.

Umman, aynı zamanda "Mazoun" ve "Magan" olarak da söylenmektedir. "Magan" geminin şasesi anlamına gelmektedir. Umman, okyanus denizciliğinde gemilerinin gücü ile ve bakır, doğal taş ve Mezopotamya şehirlerine kereste ticareti ile önem kazanmıştır. Dünyanın önemli

ticaret yolları üzerindeki stratejik konumundan dolayı da, tarih boyunca Sohar Limanı ile Muttrah Limanı baharat ticareti, yenilebilir yağlar ve tekstil ürünleri ticaretinde kullanılmıştır. "Frankincense" adı verilen ve altından daha değerli olan bir aromatik reçinenin bu topraklarda yetişmesi de MS 300 yıllarında Umman'ı dünyanın en zengin ülkelerinden biri haline getirmiştir.

Muskat'taki Al-Qurum bölgesinin, Arap Yarımadası'ndaki en eski yerleşim yerlerinden biri olduğu düşünülmektedir. Arkeolojik kazılar sırasında MÖ 6000'lere kadar uzanan bir zaman diliminde kurulan köylere ve taş devrinde yaşayan toplulukların izine rastlanmıştır.

1970 yılı öncesinde 18. yüzyıldan itibaren Al Bu Said kabilesi tarafından yönetilen, 1850'li yıllara kadar da günümüzde Tanzanya'ya bağlı olan Zanzibar Adası'nı da topraklarında barındıran Umman devleti daha sonra bölünmüş ve farklı Bu Said yöneticileri Muskat ve Zanzibar'a yerleşmiştir. 1964 yılında ise Zanzibar hanedanlığı kanlı bir darbe ile yok edilmiş ve pek çok Ummanlı ülkeyi terk etmiştir.

19. yüzyılın sonlarında Umman hükümeti artan borçlar nedeniyle İngilizler'den aldığı finansal yardımlar neticesinde İngiliz etkisi altında kalmıştır. 1932 yılında Said bin Taimur (şimdiki sultanın babası) yönetimi devralmış, dikkatli bir yönetim ile ülkenin borçlarını kapatarak İngiliz etkisinden ülkeyi kurtarmayı amaçlamıştır. 1950'li yıllarda çıkan bir iç ayaklanma ve 1960'larda güneydeki Dhofar bölgesinde ortaya çıkan bir direniş sonucunda ise Sultan Said bin Taimur İngilizler'e başvurmak zorunda kalmıştır. 1970'lerde devam etmekte olan Dhofari Ayaklanması, Sultan Said egemenliğinin oğlu Qaboos bin Said al-Said tarafından devrilmesi ile sona ermiştir.

Sultan Qaboos yönetime geçtiğinde yoksulluk içinde ve diğer ülkelerden izole biçimde yaşayan Umman için 1967 yılında başlayan petrol ihracatı, kalkınma yatırımlarına büyük bir kaynak oluşturmuştur. Bu yatırımlar, güneydeki isyanların bastırılmasında da etkili olmuş, ülke içinde bütünlük yeniden sağlanmış, ekonomik altyapının kurulmasında ve gerekli hizmetlerin sağlanmasında beş yıllık kalkınma planlarının büyük etkisi olmuştur. Demokratikleşme hareketleri de bu dönemde başlamıştır.

Monarşi ile yönetilen Umman Sultanlığı'nda Devlet Başkanlığı görevini 2020 yılına kadar Sultan Qaboos bin Said al-Said yürütmüştür. 1970 yılında kansız bir darbe ile iktidara geçen Sultan Qaboos bin Said, öncelikle iç güvenliği sağlamış ve zaman içinde güttüğü akılcı ve barışçı politikalarla Umman'ı hem Arap Devletleri Ligi'nin hem de uluslararası toplumun saygın bir üyesi yapmıştır.

Sultan Qaboos 2020 yılı Ocak ayında vefat edince yerine Haitham bin Tarık al Said geçmiştir.

Sultanlık, idari açıdan Muskat, Dhofar ve Musandam olarak adlandırılan üç ana eyalet ile Al Batinah, Adh Dhahirah, Ad Dakhliyah, Ash Sharqiyah ve Al Wusta olarak adlandırılan beş bölgeden oluşmaktadır. Bu eyalet ve bölgeler, toplam 59 adet vilayetten oluşmaktadır.

Eyaletleri

1. Muskat

Muskat eyaleti, Umman Körfezi'nde ve Al Batinah kıyısının güneyinde yer almaktadır. Muskat, Sultanlık'ın nüfus açısından en büyük eyaletidir. Ortalama nüfus yoğunluğu, diğer bölgelerin ortalamasınının 24 katına ulaşmıştır.

Eyalet altı adet vilayetten oluşmakta olup bu eyaletlerin isimleri; Muskat, Muttrah, Bowshar, A'Seeb, Al Amerat ve Quriyat'tır. Muskat, Sultanlık'ın başkenti ve aynı zamanda da idari merkezi konumundadır.

İslamiyet'in ilk zamanlarından bu yana ticarete önemli rol oynayan Muskat, Al Jalali ve Al Mirani Kaleleri ile de meşhurdur. Muskat ve vilayetlerinde eski çağlar ile modern yaşamın uyumu dikkate çarpılmaktadır.

2. Musandam

Musandam eyaleti, ülkenin kuzeyinde yer almaktadır. Dağlarının yüksekliği deniz seviyesinden 1800 metreye kadar ulaşmaktadır. Bu eyalet de stratejik konumundan dolayı denizcilik için uygun bir bölgede kuruludur. Hürmüz Boğazı'nın stratejik önemi günümüzde daha da artmış olup, Körfez'de yapılan yüklemelerin yaklaşık %90'ı bu boğazdan yapılmaktadır.

Musandam eyaleti, dört valilikten oluşmakta olup; eyaletin başkenti olan Madha Khasab, Muskat'ın 481 km ötesinde yer almaktadır.

3. Dhofar

Dhofar eyaleti Umman'ın güneyinde yer almaktadır. Kıyı şeridi 560 km'ye kadar uzanmakta olup, kapladığı alan yaklaşık 1500 km²'dir. Bu bölgenin 130 km²'lik kısmı muson yağmurlarının etkisi altındadır. Dhofar kıyıları, balıkçılık endüstrisi için önem arz etmektedir. Sardunya, karides ve ıstakoz en önemli balıkçılık ürünleri arasında yer almaktadır. Dhofar'ın başlıca tarım ürünleri; hindistan cevizi, muz, tatlı patates, limon, papaya ve mısırdır. Geleneksel sanatlar içerisinde ise demircilik, altıncılık, nakışçılık ve iğne işi öneme sahiptir.

Nüfus Yapısı ve İşgücü

Umman nüfusunun yaklaşık % 44'ünü yabancılar oluşturmaktadır. Yabancılar içinde Hintliler ağırlıkta olup ucuz işgücü olarak ülkede bulundurulmuş diğer ülke vatandaşlarını ise Pakistanlılar, Bangladeşliler, Filipinliler olarak sıralamak mümkündür. Yabancı işçilerin çokluğu, devam eden projeler ve ekonominin genel gidişatına bağlı olarak ülke nüfusu yıllar içinde farklılık göstermektedir.

Kamu sektöründe çalışanların % 85,6'sını Ummanlılar oluşturmaktadır. Uygulanan Omanizasyon politikaları ile özel sektörde çalışan Ummanlı sayısı artırılmaya çalışılmaktadır. Umman vatandaşlarının önemli bir bölümü kamu kurumlarında çalışmak istemekte, özel sektör ise daha ucuz olan yabancı işgücüne yönelmektedir. Bu durumun özel sektör için

hedeflenen Omanizasyon rakamlarına ulaşılmasında olumsuz etkisi olabileceği değerlendirilmektedir.

Umman oldukça genç bir nüfusa sahiptir. Nüfusunun % 30'unu 14 yaş altı oluşturmaktadır. 2019 yılı itibariyle Umman nüfusu 4,6 milyon rakamına ulaşmıştır. Bu rakamın % 60'ını Umman vatandaşları, geri kalan % 40'lık oranı yabancılar oluşturmaktadır. 2023 yılında nüfusun 4,78 milyon olması öngörülmektedir. (Kaynak:IMF)

Ummanlı nüfusun tamamı Müslüman olan Umman'da başlıca mezhep İbadilik olup, daha sonra Sünnilik ve şiilik gelmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Umman toprakları; Hürmüz Boğazı'ndaki Musandum Yarımadası, BAE toprakları içindeki Madha kasabası ve Umman Denizi'ne açılan ana alan olmak üzere üç ayrı bölgeden oluşmaktadır. Bu bölgelerin iklimi ve coğrafi yapısı, mesafenin yakınlığına rağmen farklılık göstermektedir. Tarım alanı olarak da kullanılan kuzeydeki Batinah kıyısı düzlüklerinde sıcak ve nemli bir hava görölürken; iç bölgelerde dağlık araziler, platolar ve çöllere rastlanmaktadır. Dhofar kıyıları, Mayıs-Eylül ayları arasında görülen muson yağmurlarının etkisiyle ekilebilir alanlardır. Ülke genelinde yaşanan su sıkıntısı nedeniyle içilebilir su kaynakları deniz suyunun arıtılması ile sağlanmakta; bu su ise tarım arazilerine olumsuz etki yapmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	88,19	114,67	108,28	112,35	114,94	118,31	121,83	125,94
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	3,1	4,3	1,2	2,7	3	3,4	3,1	3,1
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	19 479	23 240	21 266	21 381	21 196	21 139	21 094	21 129
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,5	2,8	1,1	1,7	2	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-5,4	6,4	5,1	5,4	2,3	1,8	1,6	1,6
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	4,53	4,93	5,09	5,26	5,42	5,6	5,78	5,96
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	61,3	40	38,2	34	31,9	30,3	29	28

*Tahmini veriler

Kaynak: IMF

Umman ekonomisi diğer Körfez ülkelerinde olduğu gibi hidrokarbona yani petrole dayanmaktadır. Ülkenin keşfedilmiş petrol varlığı 5,5 milyar varil olarak belirtilse de açıklanan üretim ve ihracat rakamları bunun daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Ülke sürekli olarak petrol üretimini arttırabilmek için yeni yatırımları teşvik etmektedir. Konuya dair zaman zaman açılan imtiyaz ihalelerinin www.mog.gov.om adresinden izlenmesi mümkündür.

Petrol endüstrisi Umman'ın görece yüksek hayat standardı ve iyi bir alt yapıya sahip olmasının temel aktörü olmuştur. Petrol öncesi ise Umman ekonomisi balıkçılık, küçük çaplı tarım ve madencilğe dayanmıştır.

Muskat Ticaret Müşavirliğimizden gelen bilgilere göre; Umman'ın 2021 bütçesi, petrol fiyatlarının ortalama 45 Dolar olacağı beklentisi ile düzenlenmiştir. 2020'de Umman petrol fiyatları 65 Dolar ortalamasında olmuştur.

2021 bütçesi, yeni 10. Beş Yıllık Plan ile birlikte Vizyon 2040 belgesi için de önemli bir uygulama metni olacaktır. Bütçe ile birlikte 10. Beş Yıllık Plan, Sultan Haitham tarafından hazırlanmış metinler olup, Sultanın politikalarına dair temel hususları içermektedir. Bütçe kapsamında kamu harcamaları 11 milyar riyal (yaklaşık 28 milyar dolar), gelirler 8,6 milyar riyal ve bütçe açığı da 2,24 milyar riyal olacaktır. Kamu gelirlerinin %63'ü petrolden kaynaklı olacak şekilde oluşturulurken, kalan %37'lik kısmın yarıya yakınının vergi gelirlerinden sağlanması beklenmektedir.

Bütçenin %8'i (900 milyon riyal) yatırımlara, %9'u ise (960 milyon riyal) desteklere ayrılmıştır.2021 bütçesindeki açık oranının, GSYİH'nın %8'i civarında olması beklenmektedir. 2,2 milyar riyale denk gelen bu miktarın %70'inden fazlası iç ve dış borçlanma ile kalan 600 milyon riyallik kısmı ise rezervler kullanılarak karşılanacaktır. Kamu borçlarının yılsonuna kadar 21,7 milyar riyale ulaşması beklenmektedir; bu miktarın %76'sı dış borç ile karşılanacaktır.

Ekonomik yapılanması petrol gelirleri üzerine kurulu olmasına rağmen Umman, petrol zengini bir ülke değildir. Bu itibarla, ülkede petrol dışı ekonominin geliştirilmesi adına çalışmalar devam etmektedir.

Bu kapsamda hazırlanan 10. Beş Yıllık Kalkınma Planı, "yaratıcı bireylerden oluşan toplum," "rekabetçi bir ortamda bulunan ekonomi," "sürdürülebilir çevre," "sorumlu devlet kurumları" altında dört temel başlıktan oluşmaktadır. Söz konusu beş yıllık sürede GSYİH'nın en az %3,5 büyümesi, petrol dışı alanlara yabancı yatırımın GSYİH'nın %10'una ulaşması, aynı zamanda ekonominin çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir.

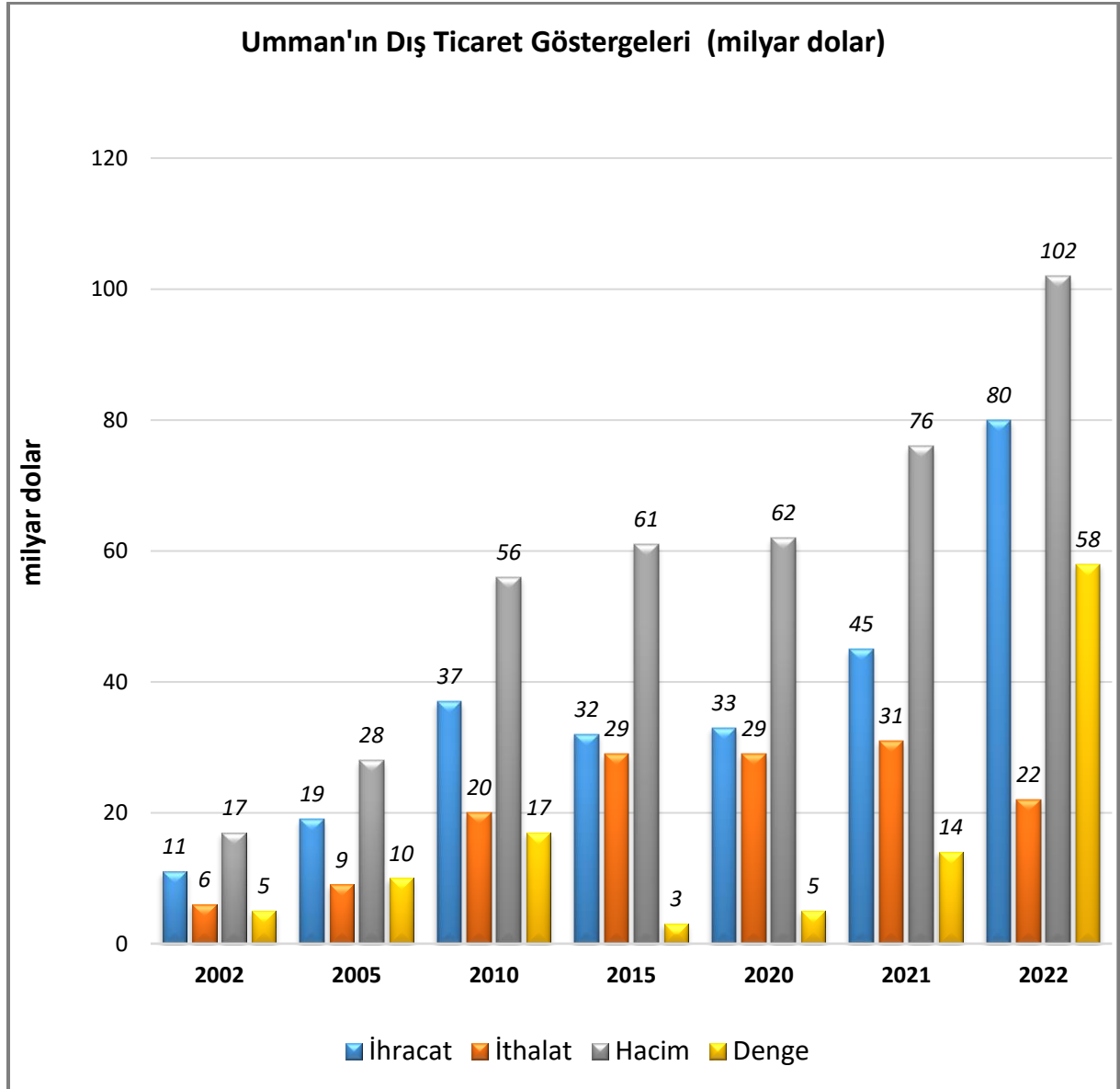
10. Beş Yıllık Kalkınma Planı kapsamında, ülkenin işgücü yapısının niteliksiz elemana dayalı olduğu vurgulanarak; nitelikli işgücünün istihdamına yönelik olarak gerekli çalışmaların yapılması ve ekonominin bilgi ve teknoloji ağırlıklı hale getirilerek eğitim sisteminin de buna uygun şekilde geliştirilmesi; ayrıca, kadınların istihdamının artırılması hususlarının altı çizilmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

Yirmi yıldan fazla süredir her yıl dış ticaret fazlası veren Umman'ın ithalat ve ihracat değerleri, uluslararası petrol fiyatlarından etkilenerak yıllar itibarıyla değışkenlik göstermektedir. Petrol, ülkenin ihracat gelirlerinin yaklaşık % 70'ini oluşturmaktadır.

Umman hızla büyüyen bir ekonomi olduğu için buna paralel olarak ithalatı ve ihracatı da artmaktadır. 2018 yılında Umman'ın ihracatı 42 milyar dolar; ithalatı ise 26 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Trademap verilerine göre, 2020 yılında Umman'ın ihracatı 33 milyar dolar ithalatı da 29 milyar dolar, 2021 yılında da ihracatı 45 milyar dolar ithalatı da 31 milyar olarak

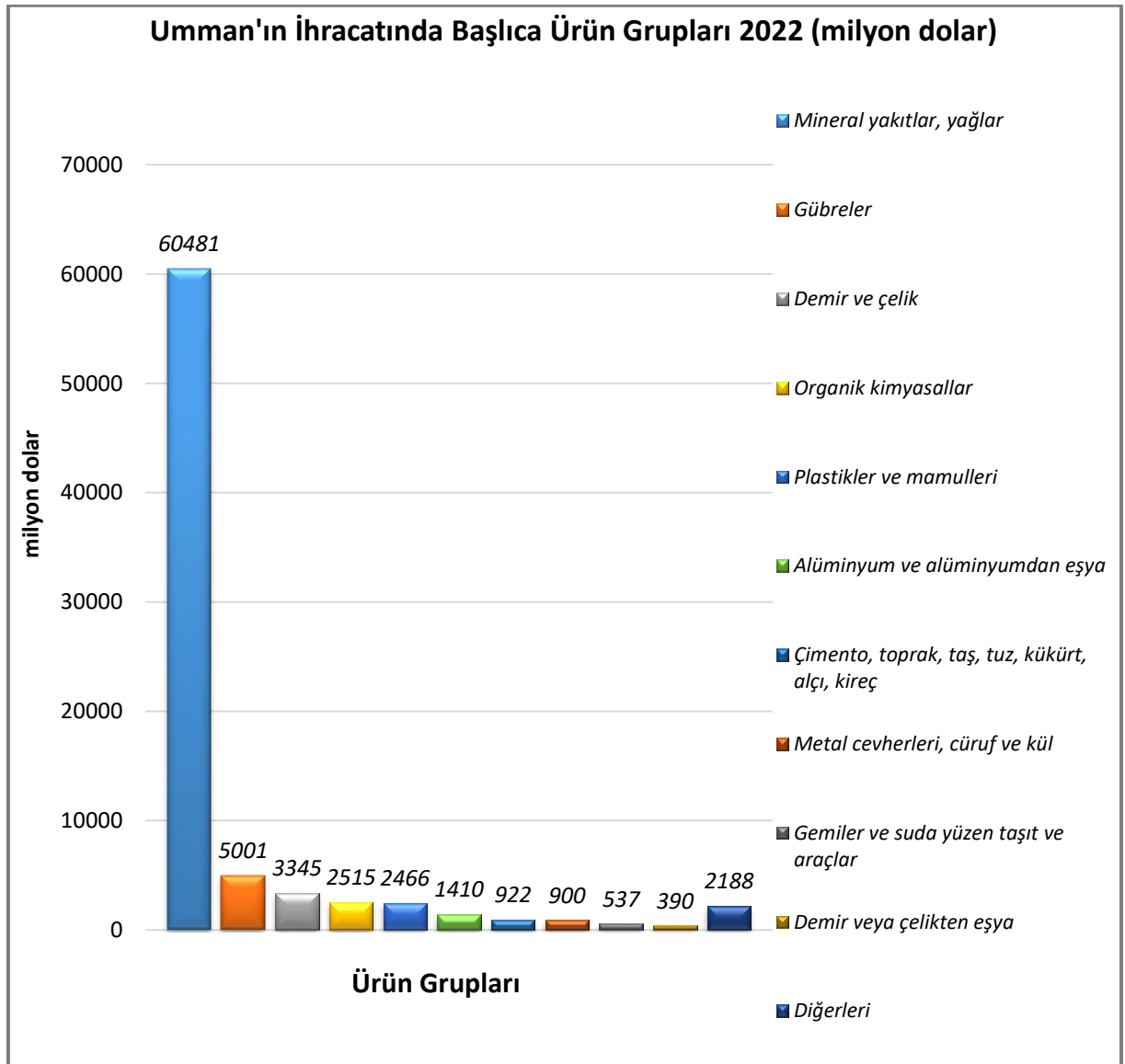
gerçekleşmiştir. 2022 yılında ise ihracatının 80 milyar dolar, ithalatının da 22 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir.

Hızlı nüfus artışı ve coğrafi koşulların elverişsizliği nedeniyle özellikle gıda ve tarım ürünleri ithalatında daha fazla artış yaşanacağı öngörülmektedir.

Umman'ın başlıca ihraç ürünleri arasında petrol ve petrol yağları ilk sırada yer almaktadır. Kimyasal ürünler, gübreler, demir cevherleri ve işlenmemiş alüminyum Umman'ın diğer önemli ihraç ürünleridir.

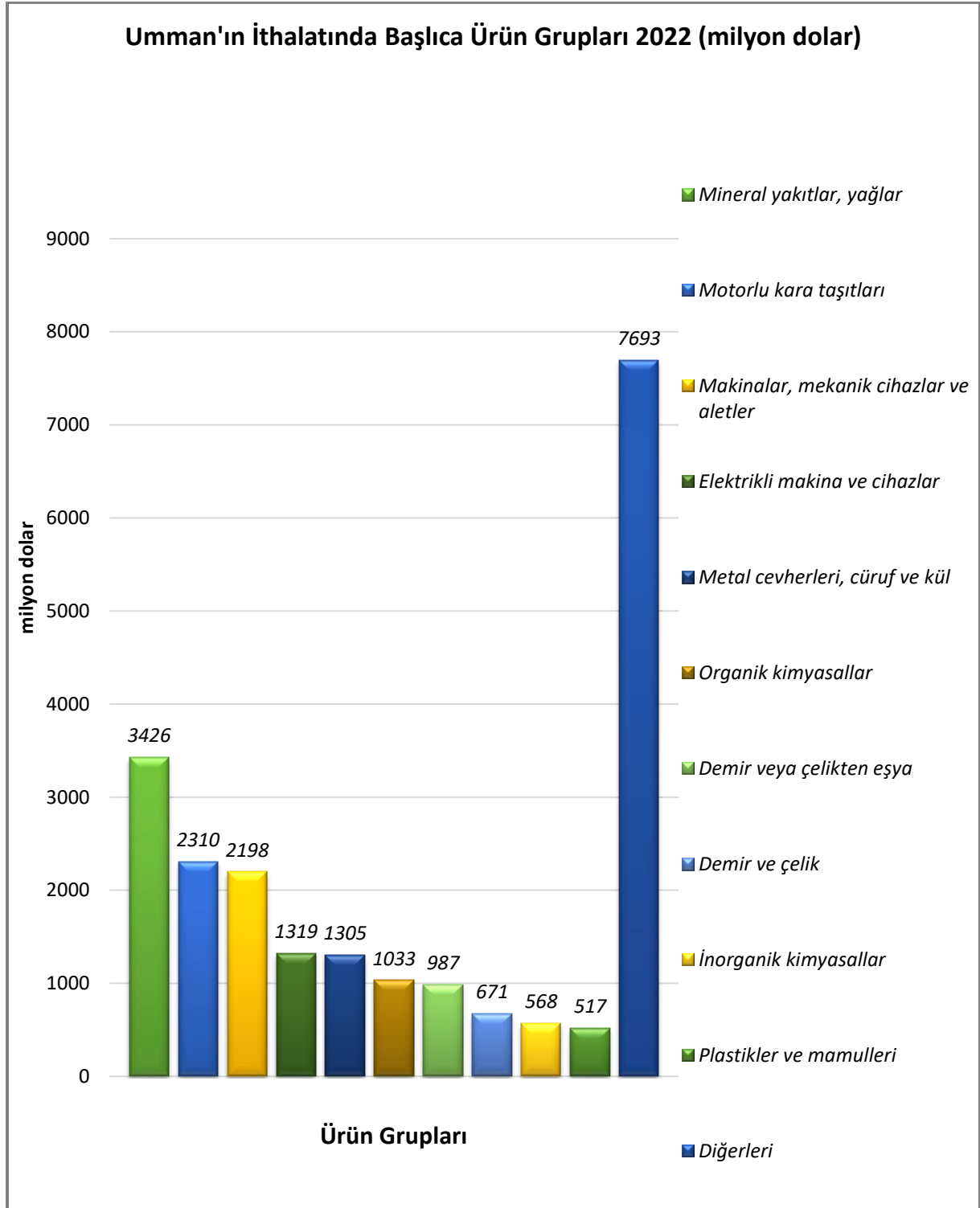
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap tahmini
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

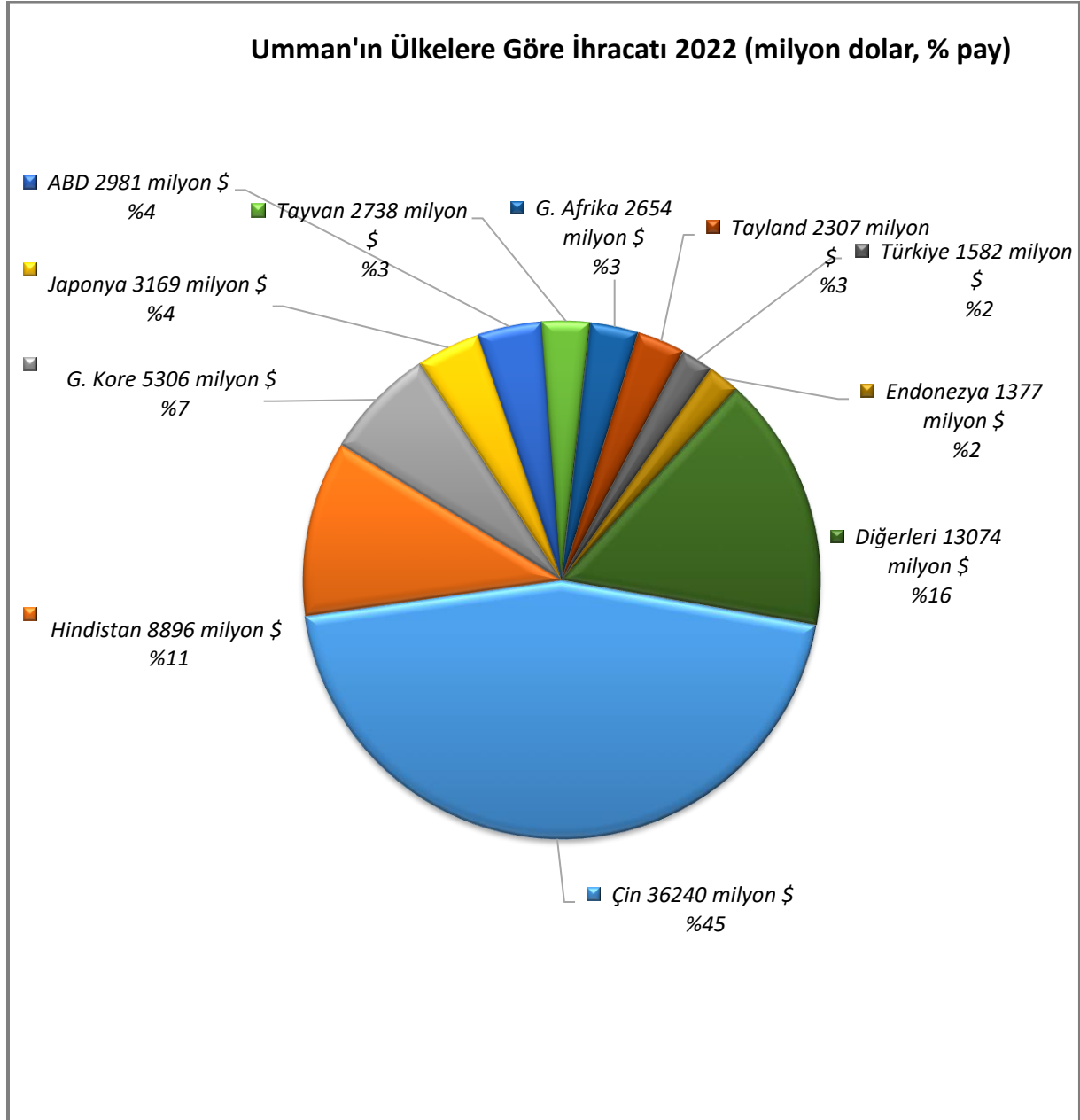
İthalat

Kaynak: Trademap tahmini
[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

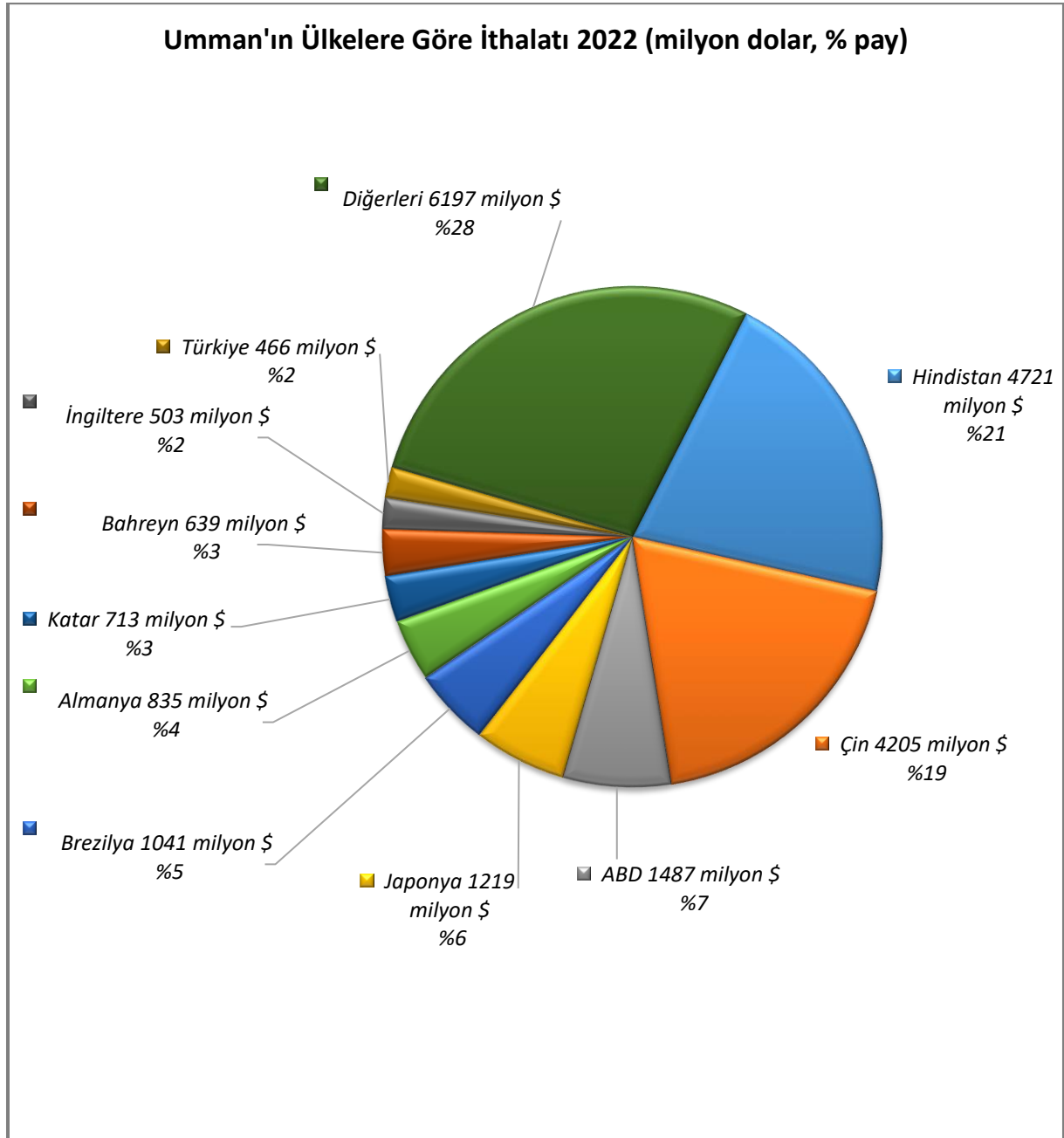
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

ABD ile Serbest Ticaret Anlaşması:

ABD ile Umman Sultanlığı arasında 19 Haziran 2006 tarihinde bir Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış ve Ocak 2009 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Anlaşma hakkında daha geniş bilgi için:

http://ustr.gov/assets/Document_Library/Fact_Sheets/2005/asset_upload_file189_8115.pdf adresi ziyaret edilebilir. Söz konusu Anlaşma, özellikle ABD'ni hedef pazar olarak seçen yatırımcı firmalar için büyük önem arz etmektedir.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Umman’da yabancı sermayenin ülkeye çekilebilmesi için son yıllarda önemli adımlar atılmış, yabancı sermaye mevzuatında önemli değişiklikler yapılmış ve yabancı sermayeli şirket kurma prosedürü kolaylaştırılmıştır. Ülkede gelir vergisinin olmaması, kurumlar vergisinin % 12 gibi düşük bir seviyede uygulanması, sermaye ve kar transferlerinde kısıtlama olmaması da birçok Körfez ülkesine nazaran Umman’ı daha çekici bir hale getirmektedir. Yabancı yatırımlar için 10 yıllık vergi muafiyeti, üretimde kullanılacak hammadde ve makine ithalatı için 10 yıllık gümrük vergisi muafiyeti ise diğer avantajlar arasındadır. Ayrıca yabancı yatırımlar için 10 yıllık vergi muafiyeti ve üretimde kullanılacak makine ithalatı için 10 yıllık gümrük vergisi muafiyeti diğer avantajlar arasındadır.

2000 yılında Dünya Ticaret Örgütü’ne üyelikle birlikte ülkede yapılacak yatırımlarda yabancı sermaye tavanı % 70’e çıkarılmış olup; bu oranın % 70’ten fazla olabilmesi için Bakanlar Kurulu’nun onayı gerekmektedir. Rusayl, Raysut, Sohar, Nizwa, Buraimi ve Sur’daki sanayi bölgeleri ile Al Mazunah Serbest Bölgesi’nde gerçekleştirilecek sanayi yatırımlarında da önemli kolaylıklar sağlanmaktadır. Nitekim bu bölgelerde arsa kirası yıllık m² başına 65 cent, elektrik ücreti kwh başına 3–6 cent, su ücreti galon başına 1 cent, gaz ücreti m³ başına 8 cent’tir.

Enerjinin önemli girdi olarak kullanıldığı sektörlerde Umman’da yapılacak yatırımlar oldukça avantajlıdır. Ayrıca bu sektörlerdeki yatırımlarda yabancı sermaye oranı % 100 olabilmektedir. Dünya Bankası’nın kriterleri ışığında Umman’ın yatırım ortamı ve iş kurma prosedürleri değerlendirildiğinde; Umman’ın iş kurma prosedürüne verilen değer OECD yüksek gelir grubu ülkelerine verilen değere yakın olduğu ve iş kurma sürecinin 34 gün, sürdüğü, aynı sürenin Körfez İşbirliği Konseyi bölgesinde ortalama 47 gün olduğu görülmektedir. İş kurmanın maliyeti ve iş kurmak için gereken minimum sermaye de Umman’da son derece düşüktür. Dünya Bankası verileri, işe alma sürecinin Umman’da son derece zor olduğunu; buna karşılık işten çıkarma sürecinin ve maliyetinin son derece kolay olduğunu göstermektedir. Umman’da çalışma saatleri ise tüm KİK bölgesinde olduğu gibi pek esnek değildir.

Umman’da mülkiyet kaydı ve devri ile ilgili düzenlemelerin sayısı, süresi ve maliyeti son derece düşüktür. Bu da ülkede mülkiyet haklarının iyi korunduğunun işaretidir. Kurumsal yönetim ve bilgilendirme konusunda Umman iyi bir performans göstermektedir. Uyuşmazlıkların çözümü için gereken zaman son derece uzun olmasına rağmen; maliyeti son derece düşüktür. İflas durumundaki bir işletmenin kapatılması için ayrılan süre de dünya geneline ve kendi bölgesine kıyasla oldukça uzun olup; iflas sürecinin maliyeti son derece düşüktür.

Umman Yatırım ve İhracat Geliştirme Merkezi (OCIPED) yabancı yatırımcılar için gerekli her türlü bilgiyi temin eden bir “one stop shop” özelliği taşımaktadır (www.ociped.com). Toplam sermayesi 52 000 ABD doları ve üstü olan işletmelerin Ticaret ve Sanayi Bakanlığı’na kayıt yaptırması zorunlu olup; ilgili firmanın bölgesel belediyelerden ve Çevre ve Su İşleri Bakanlıklarından da izin almış olması gerekmektedir. Yabancı çalışanların ise İşgücü Bakanlığı ve Umman Göçmenlik Ofisi’nden konaklama ve çalışma izni almaları gerekmektedir. Umman’da yerel bir temsilcilik ve şube açmak için de yine Ticaret ve Sanayi Bakanlığı’na

(www.mocioman.gov.om) ya da Umman Ticaret ve Sanayi Odası'na (www.chamberoman.com) ve Belediyelere (www.mctmnet.gov.om) kayıt mecburiyeti vardır.

- 2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında Umman 54. sıradadır. (İsviçre 1. , Türkiye 48.) (UN-2023)
- 2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Umman, dünyada 176 ülke arasında 95. sıradadır. (Singapur 1. , Türkiye 104.) (The Heritage Foundation-2023)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Umman 53. sıradadır. (Singapur 1. , Türkiye 61.) (World Economic Forum-2023)
- 2020 verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından Umman, dünyada 190 ülke arasında 68. sıradadır. (Yeni Zelanda 1. , Türkiye 34.) (Dünya Bankası-2023)
- Türkiye'nin 2022 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 51 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Umman -159 milyon dolar 138. sıradadır. (Hollanda 21,2 milyar \$ ile 1.) (TCMB-2023)
- 2022 yılı itibarıyla yurtdışından Türkiye'ye gelen 193 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda, Umman 10 milyon dolar 57. sıradadır. (Hollanda 29,1 milyar \$ ile 1.) (TCMB-2023)

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

İç pazar hacminin çok büyük olmaması nedeniyle imalat sektöründe ihracata yönelik yatırımlar teşvik edilmektedir. Bu proje alanları şunlardır:

- Yerli hammaddeleri kullanan sanayiler
- İhracatı esas alan sanayiler
- Sermaye, bilgi ve teknoloji yoğun olan projeler
- Umman vatandaşlarına istihdam imkânı yaratan projeler
- Petro-kimya sanayileri
- Reeksport için hammadde ve yarı mamul işleyen sanayiler
- Çok uluslu şirketler için üretim merkezleri

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) 2023 yılı Dünya Yatırım Raporu'na göre Umman, 2022 yılında 4 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 52. sıradadır. 2020-2022 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 11 milyar dolar olan Umman, 2022 yılında 50 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 61. Sırada olduğu görülmektedir.

5. TÜRKİYE ile TİCARET

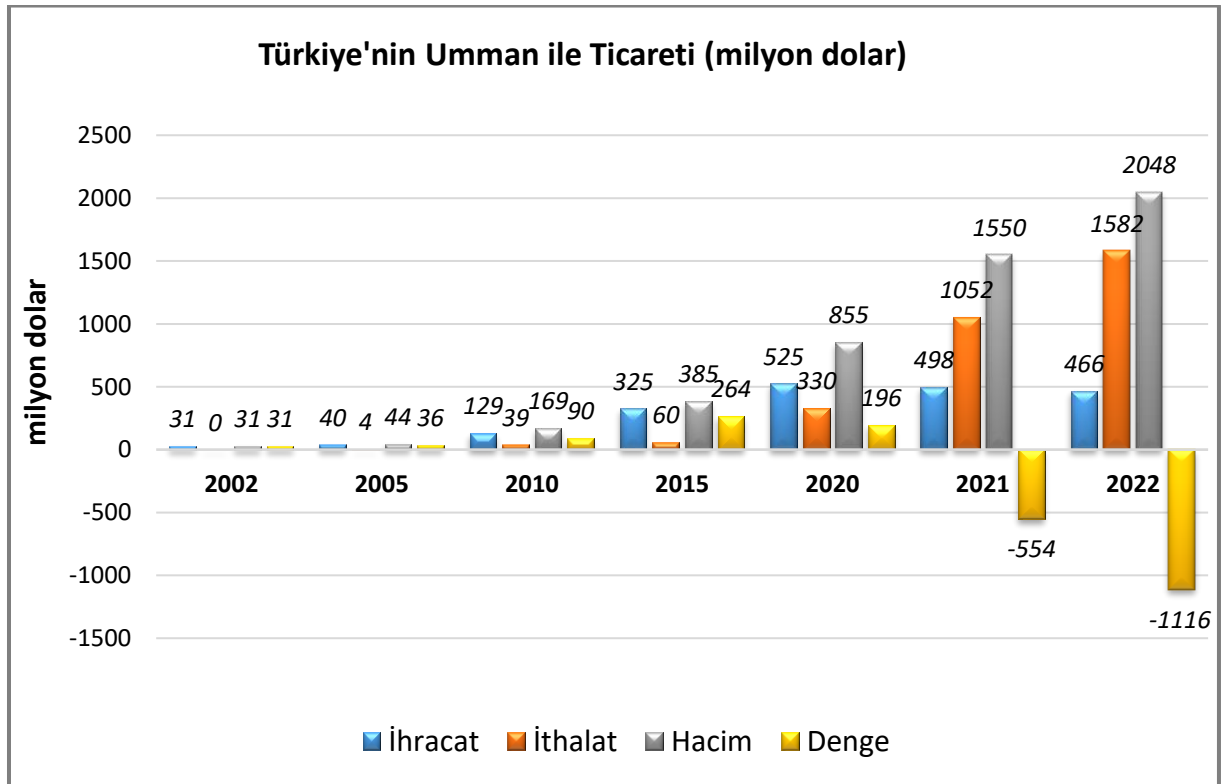
Genel Durum

Türkiye'nin Umman ile geçmiş yıllarda gerçekleştirdiği ticarete bakıldığında, dış ticaret dengesinde her yıl fazla verildiği görülmektedir.

2014 yılında Umman'ın petrol gelirlerindeki azalma ekonomisini olumsuz etkilemiş ve 2014 yılı ithalatında bir önceki yıla göre %15 azalma gerçekleşmiştir. Bu süreç 2015 ve 2016 yılında da devam etmiştir. Umman'ın 2015 yılı ve 2016 yılı ithalatı incelendiğinde düşüşün devam ettiği görülmektedir. Umman'ın ithalatındaki düşme Türkiye'nin Umman'a olan ihracatını da etkilemiş, 2015 yılında 325 milyon dolar olarak gerçekleşen ihracatımız, 2016 yılında % 24 azalarak 245 milyon dolara 2017 yılında da 221 milyon dolara gerilemiştir. Ancak 2019 yıllarında ihracatımız tekrar artarak 634 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında pandemi nedeniyle ihracatımız % 14,5 azalarak 525 milyon dolara gerilemiştir. İhracattaki azalış 2021 ve 2022 yıllarında da devam etmiş sırasıyla, 498 milyon dolar ve 466 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

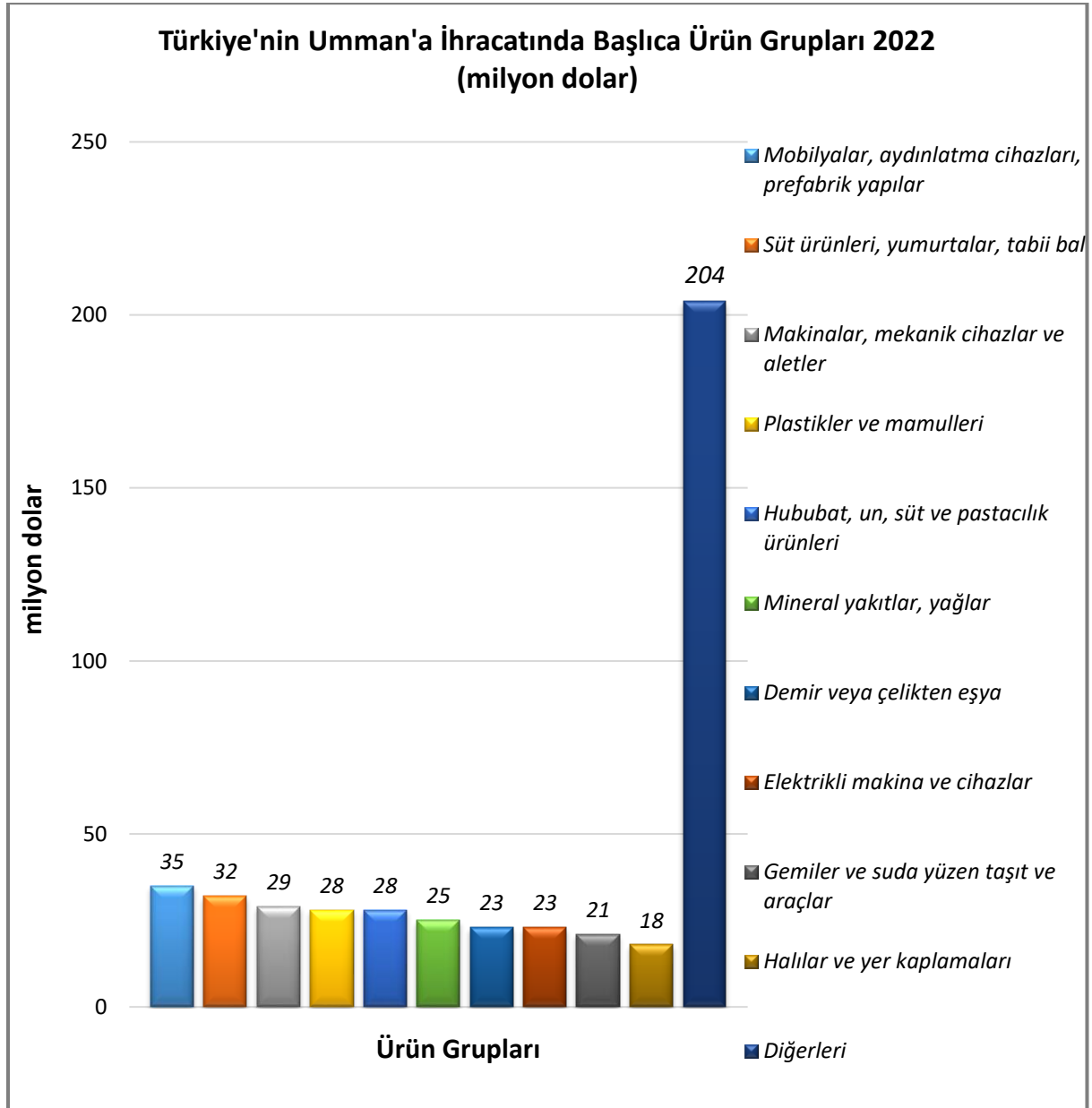
2022 yılında Türkiye'nin Umman'a gerçekleştirdiği ihracatta başlıca ürünler kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları, bisküviler, diğer gemiler (savaş gemileri ve kurtarma gemileri dahil, kürekli olanlar hariç) petrol yağları, diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları ve halılar olarak sıralanmaktadır.

Türkiye-Umman Dış Ticareti

Kaynak: Trademap-TÜİK

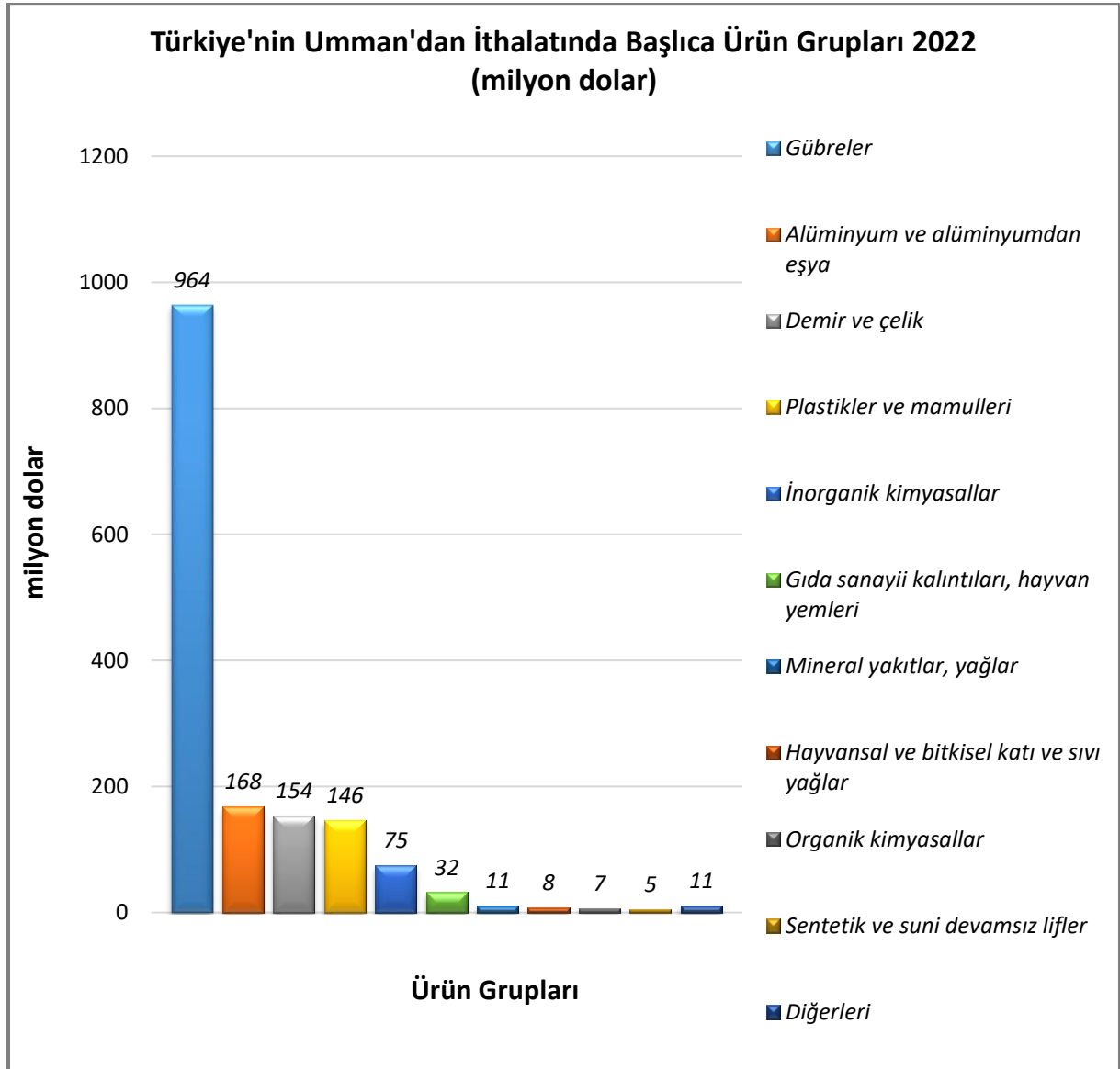
Türkiye'nin Umman'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Umman'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Umman'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			33 479 359	44 590 927	80 325 311	100	80,1
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	13 143 218	18 686 070	36 968 847	46	97,8
2.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	3 408 860	4 402 670	14 236 755	17,7	223,4
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 905 126	3 865 099	8 587 287	10,7	122,2
4.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	827 997	1 498 241	4 972 782	6,2	231,9
5.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	514 035	954 464	2 799 042	3,5	193,3
6.	2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri	470 760	880 541	2 059 668	2,6	133,9
7.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	496 471	929 382	830 536	1	-10,6
8.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	15 577	451 595	754 505	0,9	67,1
9.	7601	İşlenmemiş alüminyum	442 173	529 393	673 459	0,8	27,2
10.	3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialliesterler, vb. (ilk şekilde)	475 213	548 799	579 004	0,7	5,5
11.	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	475 298	573 742	541 146	0,7	-5,7
12.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	3 779	2 135	524 447	0,7	24464,3
13.	8906	Diğer gemiler (savaş gemileri ve kurtarma gemileri dahil, kürekli olanlar hariç)	1	240	523 087	0,7	217852,9
14.	7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	199 186	350 709	505 498	0,6	44,1
15.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	226 440	520 490	497 212	0,6	-4,5

Kaynak: Trademap tahmini

EK-2: Umman'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			28 507 456	30 994 759	22 026 280	100	-28,9
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 972 182	3 370 282	3 054 543	13,9	-9,4
2.	8703	Otomobiller	1 842 529	1 730 140	1 674 647	7,6	-3,2
3.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	993 839	1 875 649	1 282 817	5,8	-31,6
4.	2917	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	337 207	442 950	563 679	2,6	27,3
5.	7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	429 109	389 538	504 289	2,3	29,5
6.	2818	Suni korundum, alüminyum oksit ve alüminyum hidroksit	184 026	255 265	497 114	2,3	94,7
7.	2909	Eterler, eter-alkoller, eter fenoller, fenoller, peroksitler ve bunların türevleri	75 809	107 060	342 993	1,6	220,4
8.	402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	409 197	409 972	337 727	1,5	-17,6
9.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	129 396	206 822	335 092	1,5	62
10.	8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	331 980	246 708	305 091	1,4	23,7
11.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	883 347	771 604	257 819	1,2	-66,6
12.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	405 890	380 566	244 414	1,1	-35,8
13.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	310 470	489 504	243 826	1,1	-50,2
14.	8481	Musluk, batarya, vana ve valfler	440 939	339 398	232 406	1,1	-31,5
15.	1006	Pirinç	235 289	203 215	220 541	1	8,5

Kaynak: Trademap tahmini

EK-3: Umman'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		33 479 359	44 590 927	80 325 311	100	80,1
1.	Çin	15 659 425	28 587 514	36 239 772	45,1	26,8
2.	Hindistan	3 045 148	5 827 731	8 896 200	11,1	52,7
3.	G. Kore	2 176 821	2 999 022	5 306 465	6,6	76,9
4.	Japonya	1 467 607	1 420 109	3 169 439	3,9	123,2
5.	ABD	886 675	1 981 053	2 981 326	3,7	50,5
6.	Tayvan	728 842	1 772 848	2 738 436	3,4	54,5
7.	G. Afrika	662 745	1 875 707	2 654 431	3,3	41,5
8.	Tayland	564 465	1 324 154	2 306 726	2,9	74,2
9.	Türkiye	329 577	1 051 794	1 582 034	2	50,4
10.	Endonezya	341 629	597 659	1 376 784	1,7	130,4
11.	Brezilya	156 326	692 641	1 207 017	1,5	74,3
12.	Malezya	647 010	783 915	1 192 276	1,5	52,1
13.	Katar	602 916	610 296	1 011 042	1,3	65,7
14.	Pakistan	615 703	451 266	971 314	1,2	115,2
15.	Mısır	310 166	269 617	682 808	0,9	153,3

Kaynak: Trademap- Umman verileri

EK-4: Umman'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		28 507 456	30 994 759	22 026 280	100	-28,9
1.	Hindistan	2 308 351	2 493 248	4 720 633	21,4	89,3
2.	Çin	3 076 466	3 565 159	4 205 491	19,1	18
3.	ABD	1 129 864	1 397 166	1 487 327	6,8	6,5
4.	Japonya	1 291 234	1 175 300	1 219 184	5,5	3,7
5.	Brezilya	737 319	1 545 899	1 040 691	4,7	-32,7
6.	Almanya	838 780	723 029	834 801	3,8	15,5
7.	Katar	747 622	614 716	713 383	3,2	16,1
8.	Bahreyn	479 374	569 734	639 386	2,9	12,2
9.	İngiltere	545 802	458 083	502 844	2,3	9,8
10.	Türkiye	525 283	498 179	465 977	2,1	-6,5
11.	Tayland	360 020	504 614	461 131	2,1	-8,6
12.	Singapur	191 088	237 016	444 223	2	87,4
13.	Avustralya	102 019	112 953	426 549	1,9	277,6
14.	İtalya	563 102	468 209	413 326	1,9	-11,7
15.	Endonezya	184 148	251 781	411 055	1,9	63,3

Kaynak: Trademap-Umman verileri

Ek-5: Türkiye'nin Umman'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			525 283	498 179	465 977	100	-6,5
1.	0407	Kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları	20 347	27 122	23 177	5	-14,5
2.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	24 755	21 272	21 263	4,6	0
3.	8906	Diğer gemiler (savaş gemileri ve kurtarma gemileri dahil, kürekli olanlar hariç)	28 401	44 287	21 083	4,5	-52,4
4.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	7 662	20 461	20 936	4,5	2,3
5.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	21 519	23 114	20 099	4,3	-13
6.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	12 943	22 479	17 183	3,7	-23,6
7.	2002	Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	874	6 225	13 473	2,9	116,4
8.	207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	7 278	8 902	11 557	2,5	29,8
9.	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	9 908	12 008	11 051	2,4	-8
10.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	24 279	10 856	10 663	2,3	-1,8
11.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	9 172	11 479	10 522	2,3	-8,3
12.	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	2 181	4 119	9 576	2,1	132,5
13.	3916	Plastikten monofiller, ince ve kalın çubuklar ve profiller (enine kesitinin en geniş yeri > 1mm)	8 388	8 514	9 257	2	8,7
14.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	10 164	10 744	9 163	2	-14,7
15.	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	3 988	4 103	8 788	1,9	114,2

Kaynak: Trademap -Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Umman'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			329 577	1 051 794	1 582 034	100	50,4
1.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	159 691	616 566	964 247	60,9	56,4
2.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	0	53 049	150 892	9,5	184,4
3.	7601	İşlenmemiş alüminyum	104 586	159 348	143 280	9,1	-10,1
4.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	126	29 326	79 454	5	170,9
5.	2814	Saf amonyak veya amonyakın sulu çözeltileri	0	0	67 036	4,2	0
6.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	9 214	66 013	66 182	4,2	0,3
7.	2301	Et, sakatat, deniz hayvanı vs. (yemeye uygun olmayan) unu, pelleti, kıkırdakları (donyağı tortusu)	13 898	22 399	31 888	2	42,4
8.	7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	3 201	13 190	14 851	0,9	12,6
9.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 630	631	10 990	0,7	1641,7
10.	7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	311	1 288	8 305	0,5	544,8
11.	2815	Sodyum hidroksit (kostik soda), potasyum hidroksit (kostik potas), sodyum veya potasyumun peroksitleri	0	3 130	8 235	0,5	163,1
12.	1504	Balıkların veya deniz memelilerinin katı ve sıvı yağları	1 955	14 768	8 234	0,5	-44,2
13.	2915	Doymuş asiklik monokarboksilik asitler ve bunların türevleri	0	0	5 249	0,3	0
14.	5508	Suni ve sentetik devamsız liflerden dikiş ipliği	3 804	4 691	3 821	0,2	-18,5
15.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	90	0	3 544	0,2	0

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri